

001	66	26	96	96	36	26	06	96	98	26	93	26	13	13	01	7	3	0
100	98	96	94	92	90	85	80	70	60	55	50	45	40	30	20	15	10	8

LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Kasvukauden pidentyminen parantaa erityisesti lämpimän veden ahvenkalojen elinmahdollisuuksia pohjoisen vesistöissä. **TUTKIJAKIMMO KAHILAINEN, HELSINGIN YLIOPISTO**

Meriuisteltu lohi ei kuulu Itämeren kiintiöön

Vapaa-ajankalastajien Itämerestä pyytämien lohien määrää on hankala arvioida. Meriuistellen pyydettyjä lohia ei merkitä minkään maan pyyntikiintiöön. Vain ammattikalastajilla on velvollisuus ilmoittaa saaliistaan.

Tanskan vesillä Bornholmissa vuosittain järjestettävä meriuistelukilpailu huolestuttaa niin Kalatalouden keskusliittoa kuin urheilukalastajia ympäri Itämeren aluetta. Kilpailuun osallistuu myös suomalaisia venekuntia. Viikko sitten päättynyt tapahtuma keräsi 248 venekuntaa, jotka tällä kertaa pyysivät 1412 lohia. Lohien joukossa on villiä Itämeren lohikantaa, joka on uhanalainen. Koko Itämeren alueen lohien pyyntikiintiö on tänä vuonna 109 000 lohia. Kilpailun järjestäjiä on monelta taholta kehoitettu muuttamaan sääntöjä niin, että villit lohienkiintiöt olisi pyydystyksen jälkeen palautettava mereen. Mutta vain Ruotsissa erotellaan kasvatettu ja villilohi leikkaamalla kasvateulta lohelta sen rasvaevä.

Keskusliitto vaatii lohia kiintiöön ”Mielestämme on epäoikeudenmukaista, että suomalaisilta ammattikalastajilta on kielletty lohienpyynti Ahvenanmaan eteläpuolella”, sanoo Kalatalouden keskusliiton toiminnanjohtaja Markku Myllylä. ”Samaan aikaan niin sanottua vapaa-ajankalastusta voidaan harrastaa siellä lohien syömisalueilla, eikä sitä lasketa minkään maan kiintiöihin.” Jos lohien keskimääräiseksi painoksi lasketaan seitsemän kiloa, Bornholmissa nostetaan neljän päivän aikana kymmenen

tonnia lohia. ”Kaiken lisäksi se on suurimaksi osaksi luonnonlohta, jota yritetään nyt kaikin keinoin koettaa saada nousemaan jokiin”, Myllylä sanoo. ”Meillä ei ole mitään meriuistelua vastaan, se on ihan hieno kalastusmuoto. Tässä tapauksessa on väärin, että niitä kaloja ei lasketa Tanskan tai Ruotsin saamaan vuosittaiseen lohikiintiöön.” Suomessa meriuistelua harrastetaan hyvin vähän. Markku Myllylän mukaan uistellen pyydetään vuosittain vain muutamia kymmeniä kaloja. ”Ahvenanmaalla ehkä uistellaan korkeintaan kolmesataa lohia näihin aikoihin vuodesta. Ruotsissa Simrishamnin tienoilla ja Tanskassa Bornholmissa tämä on yleistynyt viime vuosina.”

Ruotsi kieltämässä meriuistelun Ruotsissa vesialueita hallinnoiva Havs- och Vattenmyndigheten valmistelee parhaillaan asetusta, jolla kaiken lohienkalastuksen painopiste siirrettäisiin avomereltä jokisuihin ja jokiin. Tällöin kalastusta voitaisiin kohdentaa paremmin tiettyihin kantoihin. ”Toivomme lisäksi, että kaikki Itämeren maat alkaisivat leikata kasvatetuilta lohilta rasvaevät”, sanoo Havs- och vattenmyndighetenin tutkija Martin Rydgren. Seuraavana on vuorossa me-



SEPPÖ SIRKKA/LEHTIKUVA

Suomessakin uistellaan kilpaa merellä. Kesäkuun lopussa pidetään SM-kilpailut Helsingissä.

riuistelukieltö, jota ehdotettiin alkavaksi jo kesällä 2012. Ehdotus sai paljon kritiikkiä, ja sitä haluttiin valmistella kauemmin. ”Uistelussa saadaan saaliiksi paljon lohia, ja se tosiaan ei kuulu mihinkään kiintiöön. Kiintiöt on varattu ammattikalastajille, ja Ruotsissa ei voida edellyttää vapaa-ajankalastajien raportoitavan pyydetyn kalan määrää. Asia on ratkaistava toisella tavalla”, Rydgren perustelee kieltoa. ”Meriuistelukieltö koskee vain

villilohia. Eväleikatut lohet ovat edelleen sallittua saaliista. Ongelmaksi muodostuu juuri se, että evän leikkaaminen on pakollista vain Ruotsissa. Näin ollen kiellon myötä mereen päätynee myös kasvatettua lohia muista maista.”

Evien leikkaamista toivotaan Suomeenkin Ruotsilla on tänä vuonna ammattikalastajille 20 000 lohien oma sisäinen kiintiö Pohjanlahdella. On päätetty, että puolet kiintiöstä saa olla villiä kalaa, mutta toisen

puolen on oltava eväleikattua kalaa. ”Sehän on luonnonlohelle tosi hyvä asia, koska luonnonloheen kohdistuva pyyntipaine vähenee”, sanoo Markku Myllylä. Ruotsissa kasvatuslohien ras-

vaevän leikkaaminen on kirjoitettu kalastuslakiin. Kalatalouden keskusliitto on jo vuosia ajanut Suomeen samanlaista lakia. ”Se on yksi tie eteenpäin tässä tosi vaikeassa lohitappelussa.” SATU PITKÄNEN

www.maaseuduntulevaisuus.fi

MAASEUDUN TULEVAISUUS

31.5.2013

MÖKKILÄINEN

Painosmäärä 150 000 kpl

Ilmestyy 31.5.2013

Varaukset 10.5. mennessä
Ilmoitusaineistot 15.5. mennessä

Odotettu ja kiinnostava Maaseudun Tulevaisuuden **MÖKKILÄINEN** ilmestyy 31.5. Laadukas tabloid-kokoinen erikoisnumero tavoittaa ostokykyiset ja mökkeilevät ihmiset, jotka viettävät mökillä aikaa entistä enemmän. He myös käyttävät rahaa vapaa-ajan asuntoonsa parantamalla sen varustetasoa.

Maaseudun Tulevaisuuden uskottavuus ja korkea lukuarvo antavat ilmoituksille hyvän huomioarvon oikeassa ympäristössä. Mökkiläisellä tavoitat tilaajien lisäksi n. 64 000 metsänomistajaa, jotka hakevat vuosittaisten metsämyyntitulojen investointikohteita.

Mökkiläinen on jaossa myös Silva Metsänäyttelyssä Joensuussa 7.-8.6.2013.

Soita heti p. 020 413 2321 ja varaa ilmoitustilaa kesän tärkeimmästä erikoisnumerosta!

Varaukset 10.5. mennessä, ilmoitusaineistot 15.5. mennessä
Aineiston toimitus sähköpostilla: ilmoitus@maaseuduntulevaisuus.fi

MAASEUDUN TULEVAISUUS
Suomen 2. luetuin päivälehti

Ilmastonmuutos tuo pohjoiseen uusia kalalajeja

Ahven, kiiski, särki ja säynävä valloittavat yhä pohjoisempia vesistöjä. Tutkijoiden mukaan synnä on ilmaston lämpeneminen. ”Kasvukauden pidentyminen parantaa erityisesti lämpimän veden ahvenkalojen elinmahdollisuuksia pohjoisen vesistöissä”, tutkija **Kimmo Kahilainen** Helsingin yliopistosta sanoo. Pohjoisessa puurajan alapuolella merkittävin kalalaji on siika. Etelästä hiipivät tulokaslajit vaikuttavat merkittävästi siian elinmahdollisuuksiin. Kahilaisen johtama tutkimusryhmä selvittää ahvenen ja kiisken vuorovaikutusta siian kanssa. ”Kamppailuksi menee”, Kahilainen luonnehtii.

Ahven ja siika kilpailevat ravinnosta erityisesti rantavesissä. Kun ahven kasvaa isoksi, se alkaa syödä siianpoikasia. Pohjoisten järvien rantavesiä hallitsevan pohjasiiian elintilaa uhkaa myös kiiski. Se on yöaktiivinen ja erityisen tehokas pohjakala, tunnettu mätirosvo ja reipas lisääntymään. Siika on tärkein kotitarvekala pohjoisessa. Siksi kiisken lisääntymistä ei katsota hyvällä pohjoisessa. Kahilaisen mukaan ahvenkaan ei nauti pohjoisessa erityistä arvostusta ruokakalana. Myös särki lisääntyi Muonion korkeudella. Särki kilpailee sameissa vesissä ahvenen kanssa ravinnosta.

Särki ja siika vastapelureina Särjen ja siian vuorovaikutuksesta pohjoisessa ei tiedetä vielä tarpeeksi. Kahilaisen tutkimusryhmä paneutuu asiaan tänä kesänä. Ilmastonmuutos tuo Pohjois-Lappiin asti uusia kalalajeja. Kahilaisen mukaan vanhat lajit eivät heti katoa, mutta tulevaisudessa tulokaslajit voivat valata tilaa myös nieriältä. ”Särkeä ja kiiskeä voidaan vähentää pyynnillä ja petokalojen vaikutukset vaativat pitkäjänteistä tutkimusta ja seurantaa”, Kahilainen korostaa. Suomen Akatemian tutkijat pyrkivät saamaan kokonaiskäsityksen pohjoisen järvien ti-

lanteesta. Työhön kuuluu muun muassa vesistöjen syvyyskäyrien sekä ravinto- ja pohjaeläinnäytteiden analysointi sekä koekalastukset. Kahilaisen ryhmä on edennyt kenttätutkimuksissaan Kilpisjärveltä Muonioon. Kilpisjärven seudulla siian osuus kalastosta on noin 90 prosenttia, Muoniossa enää 5–10 prosenttia. Kahilaisen mukaan Muonio on jo ahvenkalavaltaista. Erityisesti kiiski vie tilaa siialta. Ahventa, kiiskeä, särkeä ja säynävää ei ole tähän mennessä ollut kaikkein kylmissä Lapin vesissä. Evien lämpeneminen edistää lajien työntymistä yhä pohjoisemmaksi. REIJO VESTERINEN

Metsäpeuroja aiotaan jälleen siirtää Suomessa

Metsähallitus suunnittelee metsäpeurojen siirtoistutuksia Pohjois-Karjalan itäosiin, Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon sekä Etelä-Pohjanmaan ja Satakunnan rajaseudulle. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (Rktl) mukaan palautusistutuksiin suhtaudutaan myönteisesti. Rktl, Metsähallitus sekä Suomen riistakeskus järjestivät huhtikuussa sidosryhmätilaisuudet Isojoella, Ilomantsissa ja Pyhännällä. Paikalle oli kutsuttu kyläyhdistysten, metsästysseurojen ja luonnonsuojeluväen edustajia. Kuhunkin tilaisuuteen osallistui noin 30 henkilöä. Rktl tulkitsee tilaisuuksien olleen mahdollisiin istutuksiin myönteisiä. Tilaisuudet ovat osa mahdollisten palautusistutusten yhteiskunnallisten vaikutusten arviointia. Rktl:n tekemän metsäpeuran elinympäristötarkastelun perusteella sopivat uudet palautusalueet olisivat Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon vedenjakaja-alueet. Toinen sopiva alue olisi Pohjois-Karjalan itäosissa ja kolmas Etelä-Pohjanmaan ja Satakunnan rajoilla.



SAMI KARPPINEN

Metsäpeuran voi nähdä muutaman vuoden kuluttua uusilla alueilla Suomessa, jos suunnitellut siirtoistutukset toteutetaan ja onnistuvat. Tämä peura on kuvattu Kuhmossa. koko Suomea etelästä pohjoiseen. Kivikaudelta lähtien se oli tärkeä riistaeläin ja tapettiin sukupuoittoon 1800-luvun lopulla. Venäjällä säilyneestä kannasta alkoi siirtyä metsäpeuroja Kainuuseen 1950-luvulla. Vuosina 1979 ja 1980 Kuhmossa pyydystettiin yhteensä neljä uros- ja kuusi naaraspeuraa ja ne siirrettiin Keski-Suomeen Kivijärvelle. Tarhassa peurat synnyttivät 26 vasaa, joista 21 jäi henkiin. Tarhaus lopetettiin vuonna 1984 ja kaikki siellä vielä olleet eläimet päästettiin vapaaksi. Suomenselän peurakanta vahvistui nopeasti, mutta on nyt taantunut kymmenen vuoden takaisiin lukemiin. Kainuun peurakanta on puoliintunut. Tämän vuoden maaliskuun lentolaskennoissa Suomenselältä löytyi 1065 ja Kainuusta 793 metsäpeuraa. Kaikkia kannan taantumisen syitä ei tiedetä, mutta samoilla alueilla runsastuneilla suurpetokannoilla on oma vaikutuksensa.

Suomen lisäksi viljelejä metsäpeuroja elää vain Venäjällä. Eläin on luokiteltu silmälläpidettäväksi lajiksi, vaikka niitä on Suomessa alle 2 000 yksilöä, Luoteis-Venäjällä ilmeisesti jonkin verran enemmän. **Toiveita ja huolia** Sidosryhmätilaisuuksissa kansalaiset esittivät toiveita ja huolia. Metsäpeura koettiin myönteisenä luonnon monimuotoisuuden, luonto- ja metsästysmatkailun, paikallisen metsästyskulttuurin sekä alueen kuntien ja kylien imagon kannalta. Keskeinen huoli oli, että peurat houkuttelevat alueelle lisää suurpetoja. Peurojen viljelys-, metsä- ja liikennevahinkoihin liitetty suhtautua vakavasti. Rktl:n mielestä tilaisuuksiin osallistuneet halusivat toimia yhdessä siirtoistutuksia suunnittelevien kanssa, jotta kielteiset vaikutukset lievenisivät ja myönteiset lisääntyisivät. Metsähallitus käynnistää metsäpeurojen palautusistutusten suunnittelun tämän vuoden aikana. Suunnitelman arvioidaan valmistuvan ensi vuonna. REIJO VESTERINEN